

PEDAGOGISCH
BELEID
PEUTEROPVANG

2022-2025

Inhoud

Inleiding.....	2
1.Sociaalmaatschappelijke context.....	3
2.Pedagogische visie.....	4
3.Pedagogiek en didactiek in de peuteropvang.....	5
3.1 VVE programma.....	5
3.2 Spel/spelend ontwikkelen.....	5
3.3 Rol van de pedagogisch medewerker.....	5
3.4 Elk kind een mentor.....	6
3.5 Basisdoelen.....	6
4.Een veilige en gezonde speel-leeromgeving.....	10
4.1 Veiligheid.....	10
4.2 Gezondheid.....	11
5.Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE).....	11
6.Volgen van de ontwikkeling.....	12
7.Samenwerken.....	12
7.1 Samenwerking met het basisonderwijs 'doorgaande lijn'.....	12
7.2 Samenwerking met Jeugdgezondheidszorg (JGZ).....	12
8.Samen met ouders.....	13
8.1 Van ouderbetrokkenheid naar educatief partnerschap.....	13
8.2 Inschrijving en kennismaking.....	14
8.3 Medezeggenschap.....	14
9.Borgen van kwaliteit.....	14
9.1 Scholing en deskundigheid.....	14
9.2 Gedragscode en verklaring omtrent gedrag.....	14
9.3 Beroepsgeheim.....	15
9.4 Inzet Pedagogisch coaches en beleidsmedewerkers.....	15
9.5 Inzet Pedagogisch ondersteuner.....	15
9.6 Inzet stagiaires en vrijwilligers.....	15

Inleiding

Het pedagogisch beleid geeft de visie van Zoople Velsen weer op de kinderopvang. Het geeft inzicht in wat ouders van ons mogen verwachten en waar wij voor staan. Voor de (pedagogisch) medewerkers vormt dit beleid het uitgangspunt voor hun dagelijks handelen.

De eisen voor goede en verantwoorde kinderopvang en Voorschoolse Educatie staan in de wet Kinderopvang¹, het Besluit kwaliteit kinderopvang², de Regeling wet kinderopvang³, het Besluit Basisvoorwaarden Kwaliteit Voorschoolse Educatie⁴ en het toezichtkader Voor- en Vroegschoolse Educatie⁵ (VVE).

We 'bewegen mee' met de nieuwe eisen en houden tegelijkertijd daarbij onze visie hoog; wij zijn van het 'spelenderwijs leren'!

Wij zetten ons in voor een fijne, veilige en een uitdagende speelomgeving voor de peuters en ondersteunen hun spel. Het 'leren' komt daar grotendeels vanzelf uit voort.

Het pedagogisch beleid staat niet op zichzelf, maar vormt in samenhang met het pedagogisch werkplan peuteropvang, het locatiewerkplan peuteropvang en het kwaliteitshandboek het geheel van het beleid en de werkwijze van Zoople Velsen. We evalueren de uitvoering van het pedagogisch beleid jaarlijks, en stellen het plan zo nodig aan de hand hiervan bij. Zoople Velsen streeft ernaar om deze verschillende pedagogische beleidsdocumenten in het jaar 2023 samen te voegen, zodat het beleid ook voor ouders concreet, inzichtelijk en leesbaarder wordt.

Onze peuteropvang bieden:

- Reguliere opvang (door de gemeente gesubsidieerde plaats) voor 2 dagdelen aan peuters van 2 tot 4 jaar.
- Peuteropvang (ouders met recht op kinderopvangtoeslag) voor één of meer dagdelen van 2 tot 4 jaar.
- Peuteropvang voor kinderen van 2,5 tot 4 jaar met een VVE-indicatie voor 16 uur per week.
- Opvang voor peuters voor wie het wenselijk is dat zij, door problemen in de thuissituatie, hun gedrag of ontwikkeling, vaker of op jongere leeftijd de peuteropvang bezoeken, kan een sociaal-medische-indicatie (SMI) worden afgegeven (vanaf 2 jaar).

Een SMI-indicatie of VVE-indicatie wordt afgegeven door de Jeugdgezondheidszorg (JGZ).

¹ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0017017/2022-08-01>

² <https://wetten.overheid.nl/BWBR0039936/2021-07-01>

³ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0017252/2022-01-01>

⁴ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0027961/2022-01-01>

⁵ <https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/publicaties/2021/07/01/onderzoekskader-2021-primair-onderwijs>

1. Sociaalmaatschappelijke context

De functies van de kinderopvang liggen met name op het terrein van ontwikkelingsstimulering, ontmoeting, opvang, educatie, opvoedondersteuning, signalering en preventie. Het streven is om Zoople Velsen een bereikbare, laagdrempelige voorziening te laten zijn, waar alle kinderen uit Velsen, ongeacht culturele achtergrond, geloofsovertuiging of land van herkomst welkom zijn.

We werken nauw samen met verschillende opvoedpartners zoals de Jeugdgezondheidszorg (JGZ). In de brochure 'Wijzer Samenwerken' van het Centrum Jeugd en Gezin Kennemerland (CJG) is een overzicht opgenomen van alle organisaties en instanties rondom opvoeden en ondersteunen.

We signaleren regelmatig 'opvoedingsonzekerheid' bij ouders, vaak door het ontbreken van een stevig sociaal netwerk waar de ouders op kunnen terugvallen. De pedagogisch medewerker is vaak, naast JGZ de eerste professional waar ouders mee te maken krijgen. We streven ernaar om naast ouders te gaan staan in de opvoeding van hun kind. In de wijken waar deze situaties van opvoedingsonzekerheid het meeste voorkomen, zien we ook een concentratie van peuters met een VVE-indicatie en peuters met een SMI-indicatie

Er is sprake van een maatschappelijke tendens naar een prestatiegerichte kijk op jonge kinderen. Deze ontwikkeling sluit niet goed aan op wat wij – en vele pedagogen met ons de kracht vinden van de manier waarop kinderen zich in de peuterleeftijd optimaal kunnen ontwikkelen: gericht op het kind als geheel – en altijd spelenderwijs. Deze ontwikkeling uit zich ook in een toegenomen druk op pedagogisch medewerkers met betrekking tot planning en registratie. Voor de organisatie is het daarom meer en meer een opdracht om de goede balans te vinden tussen gerichte aandacht voor de peuters en het observeren, registreren en evalueren.

2. Pedagogische visie

Zoople Velsen biedt dé stevige basis voor je kind!

Kinderen leren van nature, maar niet vanzelf. Onze peuteropvang locaties bieden de kinderen de mogelijkheid om zich in eigen tempo, in een veilige omgeving door middel van samenspel en ontdekken te ontwikkelen.

We richten ons er in eerste instantie op, dat het kind zich veilig voelt in de groep, zelfvertrouwen heeft en nieuwsgierig kan zijn naar zijn omgeving. Pas dan wordt leren en ontwikkelen mogelijk én leuk.

We bieden daarbij een rijke speel-leeromgeving, die aansluit bij de interesses en behoeften van de kinderen. Wij vinden het belangrijk dat het kind al op jonge leeftijd leert omgaan met andere kinderen en volwassenen. In de dagelijks praktijk is het handelen van pedagogisch medewerkers daarop gericht.

Ontwikkeling stimuleren betekent voor ons dan ook observeren, volgen, signaleren, bijsturen, begeleiden, stimuleren, meedenken en meedoen. Daarbij zijn we ons van onze voorbeeldfunctie bewust. Naast het sociale aspect van het spelen in de groep, wordt de autonomie van het kind niet uit het oog verloren.

Pedagogische uitgangspunten

- ***Ontwikkelingsgericht werken: brede ontwikkeling stimuleren door middel van betekenisvolle activiteiten en interactievaardigheden van de pedagogisch medewerker***

Zoople Velsen stimuleert en ondersteunt peuters zo optimaal mogelijk in hun ontwikkeling. Alle locaties werken vanuit een VE-programma. Op onze locaties wordt gewerkt met de methode Startblokken.

De methodiek is gebaseerd op de theorieën van Vygotski en hanteert drie uitgangspunten:

1. Betekenisvolle activiteiten aanbieden, die aansluiten bij de belevingswereld en ontwikkeling van de kinderen;
2. Een pedagogisch medewerker die niet alleen activiteiten bedenkt en aanbiedt, maar ook meedenkt, meespeelt en meedoet;
3. Bij het stimuleren van kinderen in hun ontwikkeling is aandacht voor alle ontwikkelingsgebieden (tegelijktijd). Hier ligt een 'holistisch' mensbeeld aan ten grondslag: de cognitieve, sociaal-emotionele en motorische ontwikkeling van kinderen vindt niet los van elkaar plaats, maar in samenhang. We kijken dus naar het kind als geheel en niet enkel naar de losse ontwikkelingsgebieden.

- ***Pedagogische basisdoelen van Riksen-Walraven⁶***

In het vorige punt is aangegeven dat we de ontwikkeling van kinderen in samenhang stimuleren. De interactie met de sociale wereld is daarbij leidend. Om deze interactie met de sociale wereld te stimuleren is er specifieke aandacht voor de basisdoelen van Riksen-Walraven:

1. Het bieden van fysieke en emotionele veiligheid;
2. Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties;
3. Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van de sociale competenties;
4. Kinderen de gelegenheid bieden om zich de normen en waarden, de cultuur van een samenleving eigen te maken.

⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kinderopvang/kinderopvang-ontwikkeling-kind-centraal>

- **Pedagogisch partnerschap (Samen met ouders)**

Werken in de peuteropvang is samenwerken met ouders. De ouders zijn verantwoordelijk voor het kind en zij hebben en houden altijd de meeste invloed op het kind. Goede samenwerking met de ouders is een voorwaarde om kinderen goed te kunnen begeleiden bij hun ontwikkeling. In het contact met ouders worden de uitgangspunten van TripleP gehanteerd. Wij betrekken ouders actief bij de sociale opvoeding en de ontwikkeling van hun kind binnen de groep met als doel de onderwijskansen en taalontwikkeling van het kind te vergroten.

3. Pedagogiek en didactiek in de peuteropvang

In de manier van werken op de peuteropvang staat het VVE-programma Startblokken centraal. Tegelijkertijd werken we aan de pedagogische basisdoelen van Riksen-Walraven.

3.1 VVE programma

Door de inzet van een VVE-programma nemen kinderen deel aan spelactiviteiten en verkennen interessante actuele thema's, uit de dagelijkse werkelijkheid. Het is een doelgerichte werkwijze die aansluit bij wat de meeste jonge kinderen zelf willen doen: 'groot zijn', meedoen met alles wat zij in de wereld om zich heen tegenkomen en natuurlijk veel leren en nieuwsgierig blijven. De pedagogisch medewerkers zijn interactieve deelnemers en geven bewuste sturing aan het leren en ontwikkelen van de peuters. Dit kan alleen als het kind gevolgd wordt in de ontwikkeling. Hiervoor gebruiken we het kind volgsysteem KIJK! 0-7 waarin alle ontwikkelingsgebieden aan bod komen.

3.2 Spel/spelend ontwikkelen

Alle locaties van Zoople Velsen werken met de VVE methode Startblokken. Startblokken is een VVE-programma wat uitgaat van de kracht, fantasie en input van de kinderen. Het fundament is thematisch werken. De kinderen krijgen activiteiten aangeboden in de grote groep, kleine groep en worden individueel begeleidt.

De eigen inbreng van kinderen is een essentieel onderdeel in elke activiteit. Betrokkenheid van kinderen bij betekenisvolle activiteiten is voorwaarde voor ontwikkeling en leren. De betekenisvolle activiteiten in de peuteropvang hebben altijd de vorm van spel. Kinderen houden van spelen. Door te spelen leren ze de 'echte' wereld ontdekken en hun rol in die wereld vorm te geven. De pedagogisch medewerkers maken optimaal gebruik van dit plezier in spel. Immers, spel geeft ongekeerde mogelijkheden om die stukjes van de wereld met elkaar te ontdekken. De thematisch opbouw van de methode is uitgangspunt. De kinderen leren nieuwe woorden/handelingen in een bepaalde context. Dit geeft de mogelijkheid om bepaalde woorden, begrippen en handelingen een periode lang intensief te gebruiken en te herhalen, waardoor kinderen zich die eigen kunnen maken. Pedagogisch medewerkers besteden hierbij ook veel aandacht aan het zingen van liedjes. Door de rijm en melodie en herhaling helpen liedjes de kinderen om zich de woorden, begrippen en handelingen eigen te maken. Zo zijn er vaste liedjes in het dagritme, maar ook nieuwe liedjes die per thema in die context worden aangeboden.

3.3 Rol van de pedagogisch medewerker

Kinderen leren van nature, maar niet vanzelf. Natuurlijk is het heerlijk als kinderen zelf (alleen of met elkaar) aan het spelen zijn. Als de pedagogisch medewerker ook een rol neemt/krijgt in het spel geeft dit mogelijkheden tot verdieping, die kinderen zelf vaak niet tot stand kunnen brengen. De pedagogisch medewerker zorgt daarbij allereerst voor een rijke speel-leeromgeving. Dit betekent dat de inrichting en materialen zich lenen voor spel en handelen. Een oventje waar je ook echt iets in kan zetten. Zo stelt de inrichting de kinderen in staat om een rollenspel te spelen. 'Echte' materialen hebben de voorkeur. De pedagogisch

medewerker heeft een belangrijke rol in de begeleiding van het spel. De ene keer brengt zij een verhaal, probleem of voorwerp in om daarmee het gesprek en het spel op gang te brengen, dan weer speelt zij volop mee als was zij één van de kinderen, en later stelt zij zich op als regisseur of souffleur om daarmee te kunnen bijsturen.

Brede ontwikkeling staat bij dit alles voorop en is gericht op het ontwikkelen van vaardigheden die nodig zijn in de maatschappij, school, werk en gezin. In Startblokken en KIJK! 0-7 wordt deze verwevenheid duidelijk aangegeven en in doelen uitgewerkt.

3.4 Elk kind een mentor

Elke pedagogisch medewerker heeft evenredig naar het aantal dagdelen dat de pedagogisch medewerker op de groep staat een gelijk aantal kinderen als mentorkind.

De verdeling van het aantal kinderen gaat in collegiaal overleg. Per groep wordt de toewijzing van mentorkinderen vastgelegd. De mentor werkt op de groep waar het kind is geplaatst. Zij volgt de ontwikkeling van het kind en is het eerste aanspreekpunt voor ouders, collega's en is verantwoordelijk voor de overdracht naar de school toe. Als zodanig zal de pedagogisch medewerker zich ook aan de ouders kenbaar maken tijdens het kennismakingsgesprek.

3.5 Basisdoelen

De doelen van onze werkwijze sluiten goed aan op de basisdoelen van Riksen-Walraven. Door actief te werken vanuit onderstaande basisdoelen ontstaat binnen de peuteropvang een pedagogisch speel- leerklimaat, dat optimale ontwikkelingskansen biedt voor peuters. Pedagogisch medewerkers zetten de zes interactievaardigheden om deze basisdoelen te ondersteunen en begeleiden:

- Sensitieve responsiviteit
- Respect voor autonomie
- Structureren en leidinggeven
- Praten en uitleggen
- Ontwikkeling stimuleren
- Begeleiden van onderlinge interacties

Het bieden van emotionele veiligheid

Jonge kinderen moeten zich veilig en beschermd voelen. Als een kind zich onveilig voelt staat het niet open om te spelen en te leren. Het gaat hierbij niet alleen om het ontwikkelen van vertrouwen in de omgeving, maar ook om het ontwikkelen van zelfvertrouwen. Het gevoel van veiligheid op de peuteropvang wordt vooral bepaald door de pedagogisch medewerkers, de ruimte/omgeving, het contact met andere kinderen en het contact met de ouders. Dit vraagt vooral een *sensitief-responsieve houding* van de pedagogisch medewerkers. Zij hebben oog voor non-verbale en verbale signalen van welbevinden van kinderen, zien de positieve intenties van gedrag en reageren hier adequaat op.

Een voorbeeld: Anne van twee pakt een autootje af van Elena. De pedagogisch medewerker begrijpt dat Anne dit niet doet omdat ze Elena wil pesten, maar omdat ze graag hetzelfde wil doen als Elena. De pedagogisch medewerker reageert: "Aha Anne, jij wil ook graag met datzelfde autootje spelen als Elena? Laten we eens kijken of er nog een autootje is dat erop lijkt."

Inrichting

De speelruimtes binnen en buiten worden sfeervol en harmonieus ingericht met betrekking tot aankleding en kleurgebruik. Daarnaast wordt de ruimte overzichtelijk ingedeeld met zogenaamde hoeken. Dit zijn aanknopingspunten waarmee kinderen zich in de leefruimte kunnen oriënteren. Kinderen voelen zich veilig als ze weten waar ze zijn en welke plek voor welke activiteit is bedoeld. Speelgoed op ooghoogte zorgt ervoor dat kinderen dit zelf kunnen pakken en opruimen. Dit stimuleert zelfstandigheid en bouwt aan zelfvertrouwen van kinderen. Met *Respect voor autonomie* geeft de pedagogisch medewerker kinderen de ruimte om zelf te ontdekken en keuzes te maken. Tijdens vrij spel komen kinderen zelf tot spel en brengen zij eigen ideeën in. Pedagogisch medewerkers bieden kinderen uitdagend materiaal aan en versterken hun initiatieven.

Een voorbeeld: Ali zit in de zandbak en pakt met één hand de schep vast om zand in een emmer te scheppen. Het zand glijdt steeds van de schep af voordat het in de emmer zit. Ali doet met zijn tong uit zijn mond nog een paar pogingen om het zand in de emmer te krijgen. De pedagogisch medewerker schuift aan in de zandbak en zegt: "Ik zie dat je het zand in de emmer wil scheppen". Ali kijkt op en haalt z'n schouders op. "Kan niet!" zegt hij. Dan pakt hij de schep met twee handen vast en het zand blijft op de schep. "Kijk eens jongens, Ali heeft een goed idee, zand scheppen met twee handen gaat beter! Laat maar zien hoe je dat doet, Ali!" En trots schept Ali zijn emmer vol, terwijl andere kinderen toekijken.

Daarnaast is er een goede verbinding tussen binnen en buiten. Door de ramen is er veel te zien en te beleven; vogels die langs vliegen, de vuilniswagen in de straat. Door het raam kunnen kinderen zich op een veilige manier oriënteren op de 'echte wereld'.

De indeling in speelhoeken met specifieke functies geldt niet alleen voor de binnenruimte, ook buiten hebben de speelgebieden een eigen functie: een zandbak om te graven en bouwen, een open plein om te fietsen en rennen, een muurtje om tegenaan te zitten, een hoekje om je te verstoppen.

Dagritme

In de peuteropvang wordt een vast dagritme gehanteerd. Er zijn vaste momenten voor kring, gestructureerd en vrij spel. Ook worden de overgangsmomenten ondersteund door vaste, herkenbare liedjes (bijvoorbeeld het opruimlied). De kringmomenten zijn hier een belangrijk onderdeel van. Activiteiten starten en eindigen met z'n allen in de kring. Zo wordt de kring een soort ijkpunt voor de kinderen. Door steeds hetzelfde dagritme te volgen, krijgen kinderen het gevoel "zo gaat het hier", duidelijkheid en structuur bieden daarmee veiligheid. De dagritmekaarten zijn een belangrijke visuele ondersteuning hierbij.

Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties

Op alle locaties van Zoople Velsen ontwikkelen en ontdekken kinderen hun persoonlijke competenties d.m.v. spel. Het kind ontwikkelt hiermee zelfstandigheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit. Deze competenties stellen een kind in staat om allerlei situaties of problemen adequaat aan te pakken en zich goed aan te passen naar veranderende omstandigheden. Kinderen moet zich kunnen ontwikkelen op de verschillende gebieden: motoriek, cognitief, sociaal-emotioneel. Interactievaardigheden die hierbij passen zijn met name *Praten en uitleggen* en *Ontwikkeling stimuleren*. De pedagogisch medewerker biedt bijvoorbeeld op vaste momenten in het dagritme activiteiten aan kinderen in een klein groepje. Zo creëert zij kansen voor taalrijke gesprekjes met kinderen, waarin zij actief luistert en verschillende praatvormen bewust toepast. Naast de taalontwikkeling is er zo ook aandacht voor rekenprikkels en motorische ontwikkeling.

Een voorbeeld: Elke ochtend tijdens het vrij-spel moment, leest de pedagogisch medewerker interactief voor aan een klein groepje kinderen. Het verhaal van Rupsje Nooitgenoeg hebben de kinderen al eerder gehoord en ze stelt met het boek nog dicht op een vraag over het boek: "Kijk eens, hier is het verhaal van?" Enkele kinderen roepen enthousiast "kleine rups, eten!" en de pedagogisch medewerker vervolgt: "Ja, die kleine rups eet veel hé? En weten jullie nog wat er daarna gebeurde?" Er volgt een gesprekje over de volgorde van het verhaal. Daarna spelen de kinderen in het groepje het verhaal na bij de vertelafel, waarbij het fruit wordt geteld en de rups door de kleine gaatjes in het fruit kruipt.

Taalontwikkeling

In de peuterleeftijd zijn kinderen bijzonder gevoelig voor het leren van taal en kunnen zij heel gemakkelijk woorden en begrippen leren als er een taalstimulerende omgeving is.

In de dagelijkse omgang van de pedagogisch medewerker met de kinderen, vindt het taalaanbod plaats door zo veel mogelijk te praten en te luisteren bij spontane en geplande activiteiten. Het is het aanbieden van taal op verschillende manieren zoals: handelingen benoemen, kringgesprek, voorlezen, spelletjes (lotto, gebaren, vrij spelen), liedjes, rijmpjes en versjes. Dit taalaanbod gaat de hele dag door. Juist voor jonge kinderen geldt dat de verschillende ontwikkelingsgebieden niet los te koppelen zijn. Zo heeft taalontwikkeling veel te maken met de sociaal-emotionele en met de cognitieve ontwikkeling.

Voor het begeleiden en stimuleren van de brede ontwikkeling van de kinderen bij alle dagelijkse activiteiten, zetten pedagogisch medewerkers verbale en non-verbale communicatie in. Een goede beheersing van de Nederlandse taal is daarom voor alle medewerkers (inclusief stagiaires en vrijwilligers) een vereiste. Alle pedagogisch medewerkers voldoen minimaal aan taalniveau 3F. Zo zijn zij een goed taalvoorbeeld voor alle kinderen.

In het contact tussen de pedagogisch medewerker en het kind speelt zich de meeste taalverwerving af. De pedagogisch medewerker zal dan ook veel doen aan taalaanbod, taal uitlokken bij de kinderen en attent reageren op wat het kind zegt.

Voor taalzwakke kinderen is het extra belangrijk dat het taalaanbod aansluit op het niveau van het kind en dat op een speelse manier de vaardigheden van het kind worden versterkt. In de peuteropvang wordt vanuit de VVE extra nadruk gelegd op het stimuleren van de taalontwikkeling door middel van het werken met het VVE-programma Startblokken.

Tweetaligheid op de peuteropvang

Bij een tweetalige opvoeding ervaren kinderen dat er twee of meer talen bestaan en leren zij die talen uit elkaar te houden. De pedagogisch medewerkers bieden ondersteuning door op een doordachte en consequente manier taal aan te bieden. Zij spreken Nederlands met het kind terwijl de ouders vaak thuis een andere taal spreken. Door een taal aan een bepaalde persoon of situatie te koppelen, leert het kind welke klanken, woorden, grammatica en taalregels bij de ene of de andere taal horen.

Voor de taalontwikkeling van het kind is het goed als de ouder de taal met hem spreekt, die hij/zij zelf het beste beheerst.

Rekenprikkel

Binnen verschillende activiteiten van Startblokken is er aandacht voor de drie rekendomeinen: meten, ruimtelijke oriëntatie en ontluikende gecijferdheid. Het gaat hierbij vooral om het opdoen van de eerste ervaringen die de basis leggen voor de latere rekenontwikkeling. Vandaar dat we spreken over rekenprikkel. De rekenprikkel zijn nauw

verbonden met de taalontwikkeling en de motorische en zintuigelijke ontwikkeling. Voorbeelden: groot, klein, onder, boven, als je drie potloden hebt; hoeveel kinderen kunnen er dan met je mee kleuren? Of onder een doek 4 blokjes leggen. Als je er een 'wegtovert' hoeveel houd je er dan over?

Motorische ontwikkeling

De pedagogisch medewerker geeft de kinderen de gelegenheid hun motoriek te ontwikkelen door hen in eerste instantie zelf te laten ontdekken. Ze stimuleert door het kind dingen na te laten doen, door herhaling en door aanmoedigen. Afwisseling van activiteiten en het bieden van nieuwe uitdagingen zijn daarin belangrijke aspecten. De pedagogisch medewerker is bekend met de lichamelijke ontwikkeling van kinderen en weet in te schatten waar een kind aan toe is. Een veilige omgeving staat daarbij voorop. De speelruimten zijn ingericht op basis van leeftijd en mogelijkheden.

Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van sociale competenties

Met sociale competenties wordt bedoeld dat het kind leert goed te communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen of juist leren oplossen.

Door het leren van sociale competenties geef je aan kinderen de kans om zich te ontwikkelen tot personen die goed kunnen functioneren in de samenleving. Pedagogisch medewerkers *begeleiden interacties* van kinderen, waarmee zij hen ondersteunen in hun omgang met elkaar.

Een voorbeeld: Jonas fietst buiten op een driewieler en Mila loopt naar hem toe en trekt aan het stuur van de fiets. Jonas roept luid "Nee!" en Mila begint te huilen. De pedagogisch medewerker komt naar ze toe en benoemt van beide kinderen wat zij willen: "Kijk Mila wil ook graag fietsen en Jonas vindt het niet leuk als de fiets wordt afgepakt". Hoe zouden we dat kunnen oplossen?" Jonas roept dan: "één rondje!" De pedagogisch medewerker reageert: "Dat is een idee, Jonas wil nog een rondje rijden, dan mag Mila fietsen". Mila kijkt blij. Hand in hand met de pedagogisch medewerker wacht Mila even tot Jonas zijn fiets aan haar geeft.

Sociaal emotionele ontwikkeling

De pedagogisch medewerker neemt ieder kind en diens gevoelens serieus, waarbij ze zich verplaatst in de belevingswereld van het kind. Belangrijk hierbij is dat ze emoties benoemt en dat zij met het kind een zodanige band opbouwt waardoor het zich veilig voelt.

Ook is er ruimte voor het ontdekken en ontwikkelen van sociaal gedrag. Tijdens kring momenten wordt er bijvoorbeeld aandacht besteed aan op je beurt wachten en tijdens het spel leren kinderen te delen. Voor de omgang met elkaar worden afspraken en regels gehanteerd. In de groepssituatie gelden soms andere regels, normen en waarden dan in de thuissituatie. Het is belangrijk dat kinderen dit ervaren; omgang met anderen dan de ouders draagt bij aan een gezonde sociaal-emotionele ontwikkeling. Voor veel peuters is het samen zijn in een (grote) groep een nieuwe, leerzame ervaring. 'Erbij horen', mee mogen doen, of niet en omgaan met conflicten zijn zaken die tijdens het spelen aan de orde komen.

Pedagogisch medewerkers begeleiden kinderen bij deze situaties, zodat zij leren hoe zij hiermee om kunnen gaan.

Kinderen de gelegenheid bieden om zich de normen en waarden, de cultuur van een samenleving eigen te maken

Er zijn veel ongeschreven gedragsregels, zoals b.v. je mag een ander geen pijn doen, samen delen, om de beurt, etc. Spelenderwijs en in de dagelijkse omgang met de kinderen proberen pedagogisch medewerkers hen dit bij te brengen. Dit basisdoel is de kern van de

opvoeding. Pedagogisch medewerkers laten kinderen kennismaken met grenzen, normen en waarden maar ook met omgangsvormen in onze samenleving. Hierbij is een positieve benadering van belang. We richten ons hierbij vooral op het gedrag dat we graag van de kinderen zien en proberen minder te focussen op dat wat 'niet mag'. Deze benaderingswijze is ingegeven door het concept van Positief Opvoeden (TripleP) dat ook bij de ondersteuning van ouders wordt gehanteerd. Pedagogisch medewerkers bieden op een positieve manier *structuur en geven grenzen aan*.

Een voorbeeld: Als het tijd is om samen op te ruimen, mag een van de kinderen een belletje laten rinkelen en wordt er een opruimliedje gezongen. In de bouwhoek spelen Nora, Bas en Jordi met de treinbaan. Als het belletje rinkelt beginnen Nora en Bas op te ruimen. Jordi speelt nog even door. De pedagogisch medewerker sluit aan en benoemt: "Wat fijn dat jullie helpen met opruimen, omdat we dan snel klaar zijn en nog tijd hebben voor iets anders". Jordi kijkt op en begint ook met opruimen. De pedagogisch medewerker reageert: "Wat goed dat je ook meehelpt, Jordi, nu zijn we nog sneller klaar!".

4. Een veilige en gezonde speel-leeromgeving

Een veilige, goed ingerichte ruimte nodigt kinderen uit tot spelen, ontdekken en gezellig samen, of rustig alleen te zijn. Een geschikte buitenruimte is voor jonge kinderen minstens net zo belangrijk. Daarnaast besteden we aandacht aan sfeer en zaken als beweging en voeding om een veilige en gezonde omgeving te creëren.

Zoople Velsen biedt kinderen een zo veilig en gezond mogelijke opvang. Hiervoor zijn beleid en protocollen opgesteld op het gebied van:

- Calamiteiten en bedrijfshulpverlening
- Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld
- (bijna) ongevallen en incidenten
- Ziekte en medisch handelen
- Hygiëne

4.1 Veiligheid

Alle locaties van Zoople Velsen voldoen aan de (hoge) kwaliteitseisen voor peuteropvang op het gebied van veiligheid en gezondheid. Er is op elke locatie een specifiek beleidsplan Veiligheid en Gezondheid en elk jaar worden de binnen- en buitenruimtes geïnspecteerd en eventuele gebreken worden zo snel mogelijk verholpen. Ook als er tussentijds zaken stuk gaan wordt dit uiteraard zo snel mogelijk opgelost.

Daarnaast besteden pedagogisch medewerkers uitgebreid aandacht aan het gevoel van sociaal-emotionele veiligheid van de kinderen (zie hoofdstuk 2 en 3).

Begeleider kind ratio

Op alle peuteropvang locaties hanteren we de pedagogisch medewerker-kind ratio zoals die in de wet is vastgelegd. Op het moment dat er niet voldoende professionele medewerkers aanwezig zijn om aan deze voorwaarde te voldoen, vragen wij ouders de kinderen mee naar huis te nemen.

4-ogenprincipe

We hanteren bij de peuteropvanglocaties van Zoople Velsen het 4-ogenprincipe⁷. Een pedagogisch medewerker mag alleen op de groep staan, zolang maar op elk moment een andere volwassene de mogelijkheid heeft om mee te kijken of luisteren.

Veel van onze locaties bevinden zich in een school of buurtcentrum, waardoor er altijd andere mensen in het gebouw zijn die (toe)zicht hebben of ondersteuning kunnen leveren. Door veel met transparante afscheidingen te werken zorgen we ervoor dat men wel alleen kan zijn met een individueel kind of een groepje kinderen en er zo voldoende privacy en/of rust gecreëerd kan worden, maar dat men toch zichtbaar is.

De afspraken per locatie en wat er precies van pedagogisch medewerkers verwacht wordt in dit kader, is vastgelegd in het locatiewerkplan.

Achterwachtregeling

Onze locaties bevinden zich in een school of buurtcentrum waardoor er altijd andere volwassenen in de buurt zijn tijdens de opvang. Op onze locaties is afgesproken wie er bereikbaar zijn als achterwacht. Dit is per locatie beschreven in het locatiewerkplan.

4.2 Gezondheid

Zoople Velsen wil op alle vlakken bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen en aandacht voor een gezonde levensstijl hoort daar ook bij.

Bewegen

In de eerste plaats is er binnen het spel/-activiteitsaanbod aandacht voor bewegingsspel. De buitenruimte biedt hier gelegenheid voor en sommige peuteropvang locaties hebben de gelegenheid om een gymzaal - bijvoorbeeld van de school - te gebruiken. Het bieden van ruimte voor beweging is echter niet voldoende. Door middel van gerichte activiteiten stimuleren de pedagogisch medewerkers het bewegingsspel van de kinderen.

Voeding

Er is veel aandacht voor gezonde voeding bij jonge kinderen, vanuit de gedachte dat een gezonde levensstijl met betrekking tot voeding bij kinderen, op latere leeftijd wordt doorgezet. Dit staat beschreven in ons voedingsbeleid.

5. Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)

De peutergroepen bestaan uit maximaal 16 kinderen in de leeftijd van 2 – 4 jaar.

Op alle groepen worden VE-gecertificeerde pedagogisch medewerkers ingezet en kunnen kinderen met een VVE-indicatie geplaatst worden. Het aanbod uit het VVE-programma wordt dan door zowel kinderen mét als kinderen zonder indicatie gevolgd. Jeugdgezondheidszorg (het consultatiebureau) stelt vast of een kind aan de afgesproken criteria voldoet.

Het gesubsidieerde aanbod van voorschoolse educatie bestaat uit 960 uur voor alle peuters tussen 2,5 tot 4 jaar met een VVE-indicatie.

Zoople Velsen heeft hiervoor de volgende berekening gemaakt:

4x4 uur verdeelt over 60 weken. In de praktijk betekent dat een kind met een VVE-indicatie 4 dagdelen van 4 uur per week VVE krijgt aangeboden verdeeld over een periode van 60 weken (anderhalf jaar). Hiermee ontvangt een kind met deze indicatie: 60x16 uur = 960 uur.

VVE Thuis

Op een aantal locaties wordt aan ouders van kinderen met een VVE-indicatie VVE Thuis aangeboden (zie hiervoor het locatie werkplan). Dit is een programma dat ouders ondersteunt bij het spelenderwijs stimuleren van de taalontwikkeling van hun kind.

Bij de start van elk thema is er een ouderbijeenkomst op de locatie. Ouders krijgen informatie, ideeën en voorbeelden van thema-activiteiten. Ook ontvangen ouders een voorleesboek en een themaboek met activiteiten die zij thuis met hun kind kunnen doen.

6. Volgen van de ontwikkeling

Bij Zoople Velsen wordt gewerkt met het kind volgsysteem KIJK! 0-7 jaar. De pedagogisch medewerkers zijn geschoold in het werken met dit observatie- en registratiesysteem. Met KIJK! observeren de pedagogisch medewerkers tijdens alle activiteiten dagelijks het spelen en handelen van de kinderen. Bij de Startblokken activiteiten staan doelen benoemd en wordt met KIJK! dus ook gericht geobserveerd hoe de kinderen spelen, ontwikkelen en leren. De observaties worden in KIJK! genoteerd. Op verschillende momenten wordt de ontwikkeling van kinderen geregistreerd in het webbased programma van KIJK! 0-7 jaar.

7. Samenwerken

7.1 Samenwerking met het basisonderwijs 'doorgaande lijn'

Zoople Velsen vindt het belangrijk dat er een zo soepel mogelijke overgang van peuteropvang naar de basisschool plaats vindt. We werken daarom samen met veel basisscholen en de mentor draagt de gegevens van het kind met toestemming van ouders over aan de school waar het kind naar toe gaat. In de locatiewerkplannen staat beschreven met welke scholen de locaties samenwerken en op welke manier.

Er zijn ook kinderen die naast de basisschool ook de BSO bezoeken. Omdat de rapportage zeer vertrouwelijke informatie over kinderen bevat, heeft Zoople Velsen ervoor gekozen de overdracht aan de buitenschoolse opvang via de scholen te laten verlopen. We hebben nauw contact met scholen en bespreken met de scholen ons beleid over de overdracht met hen.

Zoople Velsen is onderdeel van het gemeentelijk LEA-overleg en maakt afspraken met de gemeente Velsen, basisscholen en kinderopvang onder andere over de doelgroep criteria VVE en doorgaande lijn.

7.2 Samenwerking met Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

Peuters verschillen van elkaar. Iedere peuter ontwikkelt zich in zijn eigen tempo en op zijn eigen manier. Bij de meeste peuters verloopt de ontwikkeling zonder problemen. Sommige peuters zijn trager in hun ontwikkeling zonder dat dit verontrustend hoeft te zijn. Pedagogisch medewerkers observeren dagelijks de ontwikkeling van peuters tijdens spelactiviteiten en dagelijkse rituelen. Als uit deze observaties blijkt dat een ontwikkeling niet past bij de leeftijd van het kind, dan wordt dit met de ouders besproken. Een pedagogisch medewerker heeft hierin een signalerende rol. De interne pedagogisch coach biedt de pedagogisch medewerkers hierbij ondersteuning. Zij kan waar nodig meekijken op de groep en bewaakt de te nemen stappen in het zorgtraject. Bij peuters is het vaak moeilijk vast te stellen of er sprake is van een ontwikkelingsstoornis. We volgen in overleg met ouders hierbij de stappen zoals deze beschreven zijn in 'Wijzer Samenwerken' van JGZ.

Op het moment dat er meer ondersteuning nodig is, vindt er intern overleg plaats. In veel gevallen wordt dan de JGZ ingeschakeld, zodat de pedagogisch medewerker zich kan

blijven focussen op haar primaire taak: het begeleiden van de peuters in de groep. De pedagogisch medewerker blijft uiteraard betrokken bij het zorgproces.

Als er zorgen zijn over de ontwikkeling en/of het gedrag van een kind bij pedagogisch medewerkers en ouders kan een orthopedagoog van de JGZ het kind komen observeren op de peuteropvang. Soms zal blijken dat het kind niet genoeg profiteert van het reguliere aanbod. Samen met de ouders en de pedagogisch medewerker zal ze haar bevindingen bespreken of tips geven. Afhankelijk van de zorgvraag voor het kind kan er, samen met de ouders, ook voor een andere instantie gekozen worden, zoals: huisarts, audiologisch centrum of integrale vroeghulp.

Voor sommige kinderen helpt het, wanneer de groep wat kleiner is dan in onze reguliere peutergroepen. Zij komen in een reguliere peutergroep niet goed uit de verf en er zijn soms vragen over de ontwikkeling of het gedrag. De orthopedagoog van JGZ kan dan aanmelding bij onze kleine peutergroep adviseren.

Zoople Velsen biedt op locatie de Vlieger de mogelijkheid voor peuteropvang in een kleine groep.

Kleine groep de Vlieger

De peutergroep de Vlieger is een groep waar maximaal zeven kinderen komen spelen. Er werkt een pedagogisch medewerker van Zoople Velsen drie dagdelen per week samen met een pedagogisch medewerker van Kenter jeugdzorg. Bij de Vlieger wordt ook voorschoolse educatie (VVE) aangeboden. De Vlieger is er voor peuters die niet voldoende kunnen profiteren van de reguliere peuteropvang en die opvallen door gedrag en/of ontwikkeling. De samenwerkingspartners stellen zich tot doel kinderen laagdrempelig, dichtbij huis en zo jong mogelijk te observeren en toe te leiden naar een passend aanbod in zorg of onderwijs. Samenwerkingspartners zijn Kenter jeugdhulp en JGZ. Aanmelding voor deze groep verloopt via de orthopedagoog van JGZ.

8. Samen met ouders

De peuteropvang is voor ouders een ontmoetingsplek waar zij onderling ervaringen kunnen uitwisselen, maar ook met hun vragen terecht kunnen bij de pedagogisch medewerkers. Daarnaast is er de mogelijkheid om ouders informatie te verstrekken en tips te geven bij opvoedingsvragen. Opvoedondersteuning is opvoeders helpen opvoeden, met als doel het voorkomen of vroegtijdig bijsturen van problemen in de opvoeding, zodat ingrijpende hulp niet meer nodig is. Bij opvoedondersteuning staan de ouders centraal.

8.1 Van ouderbetrokkenheid naar educatief partnerschap

Voor Zoople Velsen is ouderbetrokkenheid bij de opvoeding en ontwikkeling een belangrijke voorwaarde voor een goede (taal)ontwikkeling van kinderen. Wij hechten daarom waarde aan goed contact met ouders om tot gezamenlijke betrokkenheid bij het welbevinden en de ontwikkeling van het kind te komen.

Dit doen wij door:

- Een intakegesprek bij de start
- Dagelijks contact bij haal- en brengmomenten
- Minimaal 1x per jaar overleg met ouders over de ontwikkeling van hun kind
- Gezamenlijke contactmomenten rond thema's of in de vorm van een informatieve ouderbijeenkomst
- Incidentele contactmomenten als daar aanleiding voor is

En (vanaf 2023 via een digitaal ouderportaal) door:

- Nieuwsbrief of themabrief met actuele informatie
- Delen van foto's via whatsapp of sociale media
- Incidenteel ontvangen ouders centraal door de organisatie opgestelde berichten, b.v. over tarieven of andere (landelijke) ontwikkelingen in de kinderopvang

8.2 Inschrijving en kennismaking

Ouders schrijven hun kind voor de peuteropvang in via de website van Zoople Velsen. De ouders ontvangen bij de start op de peuteropvang het entreeformulier. Zij vullen dit entreeformulier zelf of samen met de pedagogisch medewerkers in.

Tijdens het intakegesprek wordt het formulier besproken en worden de ouders geïnformeerd over de communicatie en de werkwijze van de peuteropvang.

8.3 Medezeggenschap

Ouders kunnen ook op een andere manier invulling geven aan hun betrokkenheid bij de peuteropvang door zitting te nemen in de oudercommissie. Ouders hebben op deze manier invloed op zaken als pedagogisch beleid en denken mee over de dienstverlening van de peuteropvang.

9. Borgen van kwaliteit

9.1 Scholing en deskundigheid

Om de pedagogisch medewerkers toe te rusten voor hun taak wordt er uitgebreid aandacht besteed aan scholing. Er is een meerjarig scholingsplan opgesteld, dat jaarlijks geëvalueerd wordt.

In dit scholingsplan wordt naast de wettelijk verplichte onderdelen⁷ van scholing, ook bekeken welke scholing nodig is om de pedagogisch medewerkers zo optimaal mogelijk te ondersteunen bij hun werk. Pedagogisch medewerkers krijgen hiermee op verschillende manieren ondersteuning bij het uitoefenen van hun werk. Training en (bij)scholing wordt verzorgd door zowel interne als externe deskundigen.

9.2 Gedragscode en verklaring omtrent gedrag

Alle medewerkers van Zoople Velsen; de pedagogisch medewerkers, stagiaires en vrijwilligers bij de peuteropvang, wordt verzocht de gedragscode tegen ongewenste gedragingen te ondertekenen.

Door middel van onze gedragscode wenst Zoople Velsen vorm te geven aan het voorkomen en bestrijden van agressie, seksuele intimidatie en discriminatie

Daarnaast wordt er van alle medewerkers vereist dat zij een verklaring omtrent gedrag overleggen (dit geldt ook voor externen volgens het personenregister Kinderopvang).

Hierbij worden alle medewerkers, stagiaires, vrijwilligers en externen aangemeld bij personenregister kinderopvang i.v.m. de continue screening.

⁷ [wettelijk verplichte onderdelen](#)

9.3 Beroepsgeheim

Alle medewerkers hebben een beroepsgeheim. Er wordt met vertrouwelijke informatie zorgvuldig omgegaan. Alleen met toestemming van de ouders mogen medewerkers informatie met externen bespreken of delen.

9.4 Inzet Pedagogisch coaches en beleidsmedewerkers

Zoople Velsen zet pedagogisch coaches en beleidsmedewerkers in volgens de eisen zoals deze in de wet Kinderopvang zijn opgesteld.

Hiermee wordt de kwaliteit van de pedagogisch medewerkers in hun werk gestimuleerd. De pedagogisch coach coacht de medewerkers bij de dagelijkse werkzaamheden vanuit de interactievaardigheden.

Zij stimuleert pedagogisch medewerkers effectief en begeleidt hen in de kwaliteit van hun pedagogisch handelen. Daarnaast houdt de zij zich bezig met de ontwikkeling van het pedagogisch beleid. Het pedagogisch beleid is breder dan alleen het pedagogisch beleidsplan. Ook heeft zij een taak bij het bewaken en invoeren van pedagogische beleidsvoornemens.

De coördinator VE realiseert en organiseert een kwalitatief goed voorschools-aanbod in samenhang met het vroegschoolse aanbod en het basisonderwijs. Zij is de spil tussen de peuteropvang en het basisonderwijs. De drie belangrijkste pijlers van het werk van de coördinator VE zijn de doorgaande lijn tussen voorschool en basisonderwijs en alle facetten die daarbij komen kijken, het kwalitatief werken met het VVE-programma en het werken met VVE-Thuis.

Een concrete beschrijving van de inzet is te lezen in het document Plan inzet PBM IKK en PBM VE.

9.5 Inzet Pedagogisch ondersteuner

Bij Zoople Velsen is het mogelijk dat een pedagogisch ondersteuner boven formatie wordt ingezet op de locaties waar hier behoefte aan is. Dit betekent dat de pedagogisch ondersteuner als derde pedagogisch medewerker aanwezig is op de locatie. Met deze inzet wil Zoople Velsen onder andere tegemoetkomen aan de intensieve begeleiding van kinderen met extra zorgbehoeften. De inzet wordt gecoördineerd door de pedagogisch coach. Een concrete beschrijving van de pedagogisch ondersteuner is beschreven in het plan Inzet Pedagogisch Ondersteuner.

9.6 Inzet stagiaires en vrijwilligers

Wij bieden mogelijkheden om voor een beroep in de kinderopvang te worden opgeleid. VMBO- en MBO-leerlingen en HBO studenten kunnen zich bij ons oriënteren op het vak én we leiden hen op. In onze leeromgeving ligt de nadruk op het ontwikkelen en oefenen van vaardigheden, die in het beroep nodig zijn. Stagiaires werken nooit alleen met de kinderen en staan altijd boven formatie op de groep.

Stagiaires krijgen een stagebegeleider toegewezen die hen begeleidt in het dagelijks werk en periodiek begeleidingsgesprekken voert. Beleid en werkwijze voor het inzetten en begeleiden van stagiaires zijn vastgelegd in ons Stagebeleid.

Vrijwilligers bij de peuteropvang zetten we incidenteel in ter ondersteuning van de pedagogisch medewerker en altijd boven formatie. Een vrijwilliger heeft een ondersteunende rol bij de dagelijkse taken van de pedagogisch medewerkers.

De pedagogisch medewerker begeleidt de vrijwilliger en eventueel zorgen wij voor training/scholing. Vrijwilligers werken nooit alleen met de kinderen. Beleid en werkwijze voor het inzetten en begeleiden van vrijwilligers zijn vastgelegd in ons vrijwilligersbeleid.